

Att skraddarsy ett konstnärskap

Vilka är fördelarna respektive nackdelarna med att vara en väl utarbetad konstnärsprofil och bör denna separeras från den privata?

Hej Fredrika,

Med TV-programmet Konstnärsdrömmen i bakhuvudet kommer jag att tänka på Ernst Billgren. Han utgjorde tillsammans med Mårten Castenfors programmets jury. I Ernst Billgren hittar du en konstnärsprofil som känns genomarbetad ut i fingerspetsarna. Han tycks finna glädje och inspiration i att studera konstlivet och med största allvar kastar han sig in i leken. Den konst han skapar sker hela tiden i relation till den personprofil han vill lyfta fram. Hur kan du regissera din konst och ditt konstnärskap? Utifrån en sådan fråga gav han sig ett nytt namn, Wilhelm von Kröckert, för att känna efter hur starkt hans egna varumärke var. Det går dock inte att påstå att Ernst Billgren var en osynlig aktör, han stod stadigt och uttryckligt kvar som stöttepelare och referens.

Så Fredrika, här har du någon att studera. Han har lyckats skraddarsy ett konstnärskap och det kommer med sina fördelar. Och nackdelar. Irriterade röster hörs ofta där hans namn omnämns. Kanske eftersom han inte mörkar det faktum att det handlar om ett medialt experiment. [Konstkritikern Ingela Lind](#) har omnämnt honom som en av medie-Sveriges smartaste.

Att skapa konst vars främsta mål är att dra nytta av medial vinst är sällan populärt bland konstnärer. Men däremot är det intressant ur ett politiskt och ekonomiskt perspektiv. Inom dessa områden får han många förfrågningar och ryggdunkar. För skulle alla tänka som honom skulle det inte längre behövas statliga stipendier och stödformer. Det är i alla fall hans tolkning av uppmärksamheten.

Men det finns andra att titta närmare på. Hos konstnärduon Eva & Adele hittar du några som drivit konstnärsidentiteten till sin spets. Dom dyker upp vid betydelsefulla vernissager, identiskt iklädda sina glamorösa kläder, renrakade huvuden och flytande könsroller. Deras liv är ett konstprojekt. Här finns ingen gränsdragning mellan det privata och konstnärliga och nog får de uppmärksamhet.

Nu är det få personer som känner sig bekväma i att ta en så uppseendeväckande roll som dessa konstnärer. Blåsväder följer oundvikligen och det gäller att klara mothuggen. Men bland de fördelar du kan skörda har du med all sannolikhet igenkänningsfaktorn. Den vinner många poäng i mediavärlden, om ej inte alltid inom konstnärskåren. Vad gäller frågan om att skilja mellan ditt privata och offentliga liv har jag inget karriärmässigt tips. Eva & Adele gör det bevisligen inte. Ernst Billgren gör det däremot uttryckligen. I en artikel i Dagens Nyheter förklarar han:

"Jag förknippar mig inte så starkt med Ernst Billgren, det har jag aldrig gjort. Det är som med en skådis. Han kan köra Hamlet på Dramaten, men när han går hem behöver han inte svara för vare sig modersmord eller något annat som han utfört på scen."

Min profil som Konstsupport var från början utarbetad. Jag testade olika toner och attityder och fann slutligen den röst som behövdes för att sluta famla och börja nå ut. Men nu har jag på gott och ont blivit ett med rollen. Den självsäkra tonen passar dock bäst i text, men som konstnär är osäkerheten betydligt mer värdefull. Jag medger att det blir en hel del jonglerande, men än så länge kan jag hantera det. I sammanhanget vill jag nämna detta, skrivet av dansaren och koreografen Agnes de Mille:

"Living is a form of not being sure, not knowing what next or how. The moment you know how, you begin to die a little. The artist never entirely knows. We guess. We may be wrong, but we take leap after leap in the dark."

Det gäller att inte ifrågasätta det du gör innan du återfinner ditt fotfäste. Med risk för att falla väljer därför många konstnärer att ta dessa okända steg i mörkret. Trist nog vill jag tillägga. Du kanske känner igen dig i detta: arbetet som uppslukar dig är ytterst levande fram till ögonblicket du sammanställer det. I en utställning ska du förtydliga dina tankar, göra dig begriplig. För att återknyta till Agnes de Mille: *You begin to die a little.* Vore det inte mer intressant att dela med sig av det som lever?

På många plan hoppas jag att vi snarast kommer lämna tanken om konstnären som varumärke. Då, när kulmen av entreprenörsanda uppnåtts, inser de flesta att det som saknas är de omedelbara konstnärliga gesterna, som av livsnödvändighet måste komma ut. Ja, utan att bli privata utspel för jag menar alls inte att gå så långt som till den lidande konstnären som pulserar av blottade känslor. Även det konstnärsidealet hänvisar jag gärna till soptunnan, eller en avlägsen vind. Att utgå från skapandet som ett tillstånd snarare än ett yrke för med sig ärlighet och att skapa konst som illustrerar en teaterroll du vill anta vore i detta fall hämmande. Men det handlar återigen om sammanhanget inom vilket du vill skörda dina framgångar. I dagspressen är det uppseendeväckande och skandalösa alltid intressant, varumärket som lyser och blinkar i all sin hysteri. Konstnärer är dock ofta mer intresserade av hur andra fungerar. I ett samtal med konstnären Dan Wolgers beskrev han det som att han ville öppna min bok och få en inblick i mina tankar. Om tankarna uppehåller sig vid att analysera konstvärlden har boken lite att tillföra och det är lätt hänt att du verkar distanserad och planlagd. Jag frågade om han hade några tankar att dela med sig av. Det var tydligt att din fråga väckte visst motstånd. För att göra den mer laddad och möjlig att ta sig an valde han att justera den en aning:

Vilka är de *kommersiella* fördelarna respektive nackdelarna med att vara en väl utarbetad konstnärsprofil och bör denna separeras från den privata?

Vilka är de *konstnärliga* fördelarna respektive nackdelarna med att vara en väl utarbetad konstnärsprofil och bör denna separeras från den privata?

På så vis blir frågan tydligare. Något han poängterar är dock att det gäller att kunna stå ut med svaren och dess konsekvenser för det egna arbetet och för integriteten. Han fortsätter:

"Den sanne konstnären separerar inte sin konstnärliga gestalt från den privata gestalten. Båda frågorna blir ogiltiga, även om de är intressanta att cirkla kring och grunna på. Men själv har jag aldrig ställt mig frågorna, jag anser dem konstruerade (liksom en konstnärsprofil är konstruerad) och jag tror de är skadliga för ateljéarbetet, allas ateljéarbete."

Här är något jag själv tagit till mig: äg det du gör och låt ingen annan – uppdiiktad eller ej – ta åt sig äran. Ta tillbaka dina upptäckter och fantasier. Eller som Marianne Lindberg De Geer meddelade i sin [artikel för Bon](#)

"Skit i allt och bara gör!"

Lycka till,
Ida

Volym 2017-06-05